

Městský úřad Lysá nad Labem
Odbor výstavby a životního prostředí
Husovo náměstí 23, 289 22 Lysá nad Labem

Spis. zn.: OVŽP/19694/2022/Švl
Č.j.: MULNL-OVŽP/37016/2022/Švl
Vyřizuje: Bc. Biana Šejvlová, tel.: 325 510 295
E-mail: biana.sejvlova@mestolysa.cz
IDDS.: 5adasau

Lysá nad Labem, dne 10.05.2022

ROZHODNUTÍ

Výroková část:

Městský úřad Lysá nad Labem, Odbor výstavby a životního prostředí (dále jen "správní orgán"), jako místně a věcně příslušný orgán státní památkové péče podle § 29 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o státní památkové péči"), ve správním řízení podle § 14 odst. 1 a § 44a odst. 3 zákona o státní památkové péči a podle § 9 odst. 4 vyhlášky č. 66/1988 Sb., přezkoumal žádost o závazné stanovisko, kterou dne 15.03.2022 podal

Domov Na Zámku Lysá nad Labem, příspěvková organizace, IČO 49534963, Zámek č.p. 1/21, 289 22 Lysá nad Labem,

(dále jen "žadatel"), a na základě tohoto přezkoumání podle § 14 odst. 3 zákona o státní památkové péči:

I. Vydává

závazné stanovisko

k záměru

Výměna a oprava oken a vnějších dveří včetně francouzských na terasách a balkonech v celém objektu zámku

Zámek č.p. 1/21, Lysá nad Labem - nemovitá kulturní památka zámek, rejstříkové číslo 21770 / 2-1868 ÚSKP, na pozemku st.p.č. 1, k.ú. Lysá nad Labem, ve kterém vyjadřuje stanovisko, že z hlediska zájmů státní památkové péče

záměr je přípustný.

II. Stanoví základní podmínky:

1. Nová okna a dveře od každého typu budou předem odsouhlaseny orgány památkové péče na základě vzorových kusů. Předmětem hodnocení bude členění, profilace, kování a povrchová úprava včetně barevného odstínu.

Účastníci řízení, na něž se vztahuje rozhodnutí správního orgánu:

Domov Na Zámku Lysá nad Labem, příspěvková organizace, IČO: 49534963, Zámek č.p. 1/21, 289 22 Lysá nad Labem

Odůvodnění:

Dne 15.03.2022 podal žadatel žádost o vydání závazného stanoviska k výše uvedenému záměru. Uvedeným dnem bylo zahájeno správní řízení podle § 14 odst. 1 a § 44a odst. 3 zákona o státní památkové péči a podle § 9 odst. 4 vyhlášky č. 66/1988 Sb.

K záměru se písemně vyjádřil zástupce Národního památkového ústavu dne 28.04.2022, č. j. NPU-321/22733/2022. Rozhodnutí MěÚ Lysá nad Labem bylo vydáno v souladu s tímto odborným vyjádřením.

Budova zámku stojí na nepravidelném trojkřídlem půdorysu s dominantním třípodlažním severním křídlem, nižšími dvoupodlažními bočními křídly na západě a východě a spojovacím krčkem s kaplí v severovýchodním nároží. Jižní průčelí severního křídla ze strany čestného dvora je čtrnáctiosé, severní pak osmnáctiosé. Východní průčelí západního křídla je devítiosé, jižní tříosé a západní desetiosé. Západní a východní průčelí východního křídla je čtrnáctiosé, jeho jižní průčelí je dvouosé. Všechna průčelí severního a západního křídla jsou ve svých středních partiích symetrizována mělkými rizality s vysokým (severní křídlo) či patrovým řádem (západní křídlo) pilastrů, které vynášejí kladí a v úrovni mansardových střešních vrcholů štítů s balustrádovými atikami se sochařskou výzdobou. Mimo rizality jsou okenní otvory v patrech lemovány podparapetními poli a suprafenestrami s frontony a křivkovými římsami. Východní křídlo je ze strany čestného dvora opticky rozděleno na dvě partie, a to na část s výrazně vysazenou zděnou pavlačí na krakorcích s mezilehlými segmentovými klenbami a část s navazujícím průběžným balkonem v subtilní kované konstrukci a s dřevěnou podlahou. Průčelí je v části s pavlačí architektonicky členěno pilastry, okenní výplně v přízemí doplňují velké mušle nad překladem, část s průběžným balkonem členění prakticky nemá. Východní průčelí východního křídla, obrácené do formální barokní zahrady, je architektonizováno vysokým pilastrovým řádem, mezipatrový pás je pilastry přerušován. Na hlavice pilastrů nasedá kladí, do kterého se hlavice plasticky prokreslují, na kladí navazuje hlavní profilovaná římsa. Plochy nad okenními otvory v přízemí doplňují vysazená čtvercová pole s uchy, podparapetní pole okenních otvorů v patře člení subtilní vystouplá a vpadlá obdélná pole.

Na celém objektu je několik typů oken a vnějších dveří.

-Okna:

O1 – dubové lazurované jednoduché konstrukce, zasazené za špaletu, jejich pevný rám má křížové dělení s vnějším oblounovým profilem. Všechna okenní křídla jsou zdvojená, vzájemně sešroubovaná, přičemž vnější z nich jsou dělená na jednotlivé tabulky profilovanými dřevěnými příčlemi, vnitřní křídla dělená nejsou. Křídla jsou zavěšena do zapuštěných závěsů s oblým zakončením. Okna jsou celkově členěna příčlemi na 2 x 5 tabulek, a buď křížení křídla dělí na 2 x 3 tabulky dole a 2 x 2 tabulky nahoře, nebo je křížení dělí na křídla s 2 x 2 tabulkami dole a s 2 x 3 tabulkami nahoře. Okna pocházejí z 2. pol. 20. století.

O2 – novodobé dubové lazurované jednoduché konstrukce, zasazené za špaletu, bez poutce. Okenní křídla jsou zdvojená, vzájemně sešroubovaná, přičemž vnější z nich jsou dělena na jednotlivé tabulky profilovanými dřevěnými příčlemi, vnitřní křídla dělená nejsou. Křídla jsou zavěšena do zapuštěných závěsů s oblým zakončením. Okna jsou členěna na 2 x 5 tabulek. Pocházejí z 2. pol. 20. století.

O3 – novodobé dubové lazurované jednoduché konstrukce, zasazené za špaletu, bez poutce. Okenní křídla jsou zdvojená, vzájemně sešroubovaná, přičemž vnější z nich jsou dělena na jednotlivé tabulky profilovanými dřevěnými příčlemi, vnitřní křídla dělená nejsou. Křídla jsou zavěšena do zapuštěných závěsů s oblým zakončením. Okna jsou členěna na 2 x 3 tabulky. Pocházejí z 2. pol. 20. století.

O4 – krycím nátěrem opatřená okna dvojitá, dovnitř a ven otevíravá ve zděné špaletě, jejich pevný rám má křížové dělení. Křídla jsou rozčleněna na jednotlivé tabulky profilovanými dřevěnými příčlemi, spodní křídla jsou dělena na 2 x 3 tabulky, horní ventilační okénka na 2 x 2 tabulky. Závěsy jsou vnější úhelníkové se zdobnými konci, zavírání na volutové obrtlíky, ve špaletách je pozůstatek táhlového mechanismu. Okna vnitřní jsou historická, asi z 2. pol. 19. století a v minulosti byla repasována, okna vnější jsou tvarové kopie z devadesátých let 20. století.

-Vnější dveře:

D1 – Historické dveře novorokokové na severním křídle jsou dvoukřídle rámové konstrukce, s kazetováním s volutovými a rokajovými motivy, s motivy mušlí či akantových listů. Jejich závěsy jsou vnější rozvilinové, kliky a štítky většinou dobové. Dveře jsou opatřeny krycím hnědým nátěrem.

D2 - Dveře na terasu jižního portiku jsou dvojité, dvoukřídlé, s krycím hnědým nátěrem. Vnitřní jsou historické novorokokové s krabicovým zámkem, vnější jsou novodobá kopie historizujícího z 2. pol. 20. století, ovšem s přeneseným krabicovým zámkem.

D3 – Historické dveře eklektické západního křídla mají masivní konstrukci, jsou dvoukřídlé s nadsvětlíkem s profilovaným poutcem, kazetovaná křídla jsou plasticky členěna vysazenou soklovou partií, klapačka vrcholí volutou. Závěsy jsou vnitřní bambulkové, mosazná klika je fasetovaná. Dveře jsou opatřeny krycím hnědým nátěrem nebo krycím nátěrem v barvě slonové kosti.

D4 – Dveře novodobé na balkon západního křídla jsou jednoduché dvoukřídlé rámové konstrukce, v rámu s poutcem a nadsvětlíkem, v krycím hnědém nátěru.

D5 – Francouzské dveře východního křídla pod pavlačí jsou dvojité, dvoukřídlé, dovnitř a ven otevíravé, jejich prosklená křídla jsou příčlemi dělena na jednotlivé tabulky a mají zapuštěné závěsy s bambulkovými konci. Vnější s krycím hnědým nátěrem pocházejí z konce 20. století, vnitřní s krycím bílým nátěrem (slonová kost) jsou historické klasicistní, některé s dobovou oválnou olivou a klíčovým štítkem z 1. pol. 19. století.

D6 – Dveře na pavlač a průběžný balkon východního křídla pochází z konce 20. století, jde o jednoduché asymetrické dvoukřídlé výplně rámové konstrukce s jednoduchým kazetováním, závěsy jsou vnější úhelníkové na háky. Nátěr je krycí hnědý.

D7 – Vnější dveřnice francouzských oken východního křídla na schodiště do formální zahrady pochází z konce 20. století a mají rámovou konstrukci a vnitřní pole skládaná z vodorovných prken se zaoblenými hranami, s krycím hnědým nátěrem. Závěsy mají buď kované vnější podélné na háky, nebo zapuštěné s bambulkovými konci.

D8 – Vrata východního křídla pocházejí z konce 20. století, jsou dvoukřídlá s horní neotevíravou částí v plném oblouku původního průjezdu. Křídla mají rámovou konstrukci s diagonálně skládanými poli z prken se zaoblenými hranami. Vrata jsou opatřena krycím hnědým nátěrem.

Obsahem podání vlastníka je stručný popis okenních a dveřních výplní, které ještě neprošly opravou, tyto výplně jsou poškozeny, zkříženy, obtížně se otevírají a zavírají, vznikají velké úniky tepla, zatéká jimi do hodnotného interiéru. Záměrem je jejich postupná výměna za nové, se snadnou a bezpečnou manipulací, bez úniků tepla a bez zatékání. Kaple se tento záměr netýká.

Záměrem vlastníka dle jednotlivých typů okenních a dveřních výplní je:

-Okna:

O1, O2, O3 – okna budou nová dubová jednoduché konstrukce, zasazena za špaletu, tvarové kopie s vypuštěním přišroubovaných vnitřních křídel a vsazením izolačního dvojskla. V případě oken O1 bude mít jejich pevný rám křížové dělení s vnějším oblounovým profilem. Okna budou členěna profilovanými příčlemi dle stávajících, dřevěné příčle původní profilace a šířky 2,5 cm budou nalepeny vně skel. Závěsy budou zvoleny mosazné s bambulkovými závěsy, kliky budou mosazné typu Alt Wien. Okna budou lazurovaná v hnědém odstínu.

O4 – vnější okna budou nová dubová, s izolačním dvojsklem, půjde o tvarové kopie s tím, že horní ventilační okna budou kromě dvou případů neotevíravá. Okenní křídla budou opět členěna profilovanými příčlemi dle stávajících, dřevěné příčle původní profilace a šířky 2,5 cm budou nalepeny vně skel. Závěsy budou zvoleny mosazné s bambulkovými závěsy, kliky budou mosazné typu Alt Wien. Okna budou lazurovaná v hnědém odstínu. Ve dvou případech bude rehabilitován původní stav s výklopnými ventilačními okny se zprovozněním táhlového mechanismu. Okna historická vnitřní budou odborně repasována, tedy ohleduplně zbavena starých nátěrů, budou vyměněny dožité části, vytmeleny menší defekty, přebroušeny a opatřeny krycím nátěrem v odstínu palisandr se svrchní lakovou vrstvou. Budou ponechány vnější úhelníkové závěsy se zdobnými konci a zavírání na volutové obrtlíky.

-Vnější dveře:

D1, D2 vnitřní, D3, D5 vnitřní, D8 – dveřní výplně určené k odbornému repasování, budou tedy ohleduplně zbaveny starých nátěrů, s výměnou dožitých částí, vytmelením menších defektů, přebroušením a opatřením krycím nátěrem v odstínu palisandr (slonová kost), se svrchní lakovou vrstvou. Bude ponecháno jejich historické kování (závěsy, kliky, štítky).

D2 vnější, D4, D5 vnější, D6 - dveřní výplně určené k výrobě kopií, v případě prosklení bude vsazeno izolační dvojsklo. Závěsy budou zvoleny mosazné s bambulkovými závěsy, kliky a štítky budou mosazné typu Alt Wien. Dveře budou lazurované v hnědém odstínu nebo slonová kost.

D7 – Vnější dveřnice budou nahrazeny tvarovými kopiemi, jejich závěsy budou kované vnější, dveřnice budou lazurované v hnědém odstínu.

Dne 28.03.2022 a dne 25.04.2022 proběhlo v této věci jednání na místě. Z dubnového jednání byl zhotoven Protokol MěÚ Lysá nad Labem, č.j. MULNL-OVŽP/33422/2022, ve kterém byl upřesněn rozsah oprav a výměn oken a dveří, nastaven technologický postup oprav a dohodnuta forma nových výplní (materiál, členění, povrchy).

V letech 2018-2021 byla realizována výměna čtyřiceti okenních výplní na severním a západním křídle zámku a to na základě závazných stanovisek MěÚ Lysá nad Labem, ŠSK/89475/16/Nes ze dne 6.12.2016 a MUNL-OVŽP/43829/2019/Sam ze dne 31.7.2019.

Objekt byl v šedesátých letech 20. století adaptován na využití jako domov pro seniory a dle dobové fotografie z roku 1969 z archivu NPÚ, bylo v té době severní průčelí severního křídla opatřeno klasicisujícími, dvojítymi, dovnitř a ven otevíravými okny se zděnou špaletou a to včetně přízemí, okna byla členěna na 2 x 3 tabulky. V sedmdesátých letech 20. století byl tento typ oken na celém severním křídle vyměněn za stávající barokizující typ, tedy zasazený za špaletu, nově se zdvojenými, vzájemně sešroubovanými křídly pro lepší izolační schopnosti. Křídlo západní získalo barokizující typ oken na začátku 90. let 20. století, jak je patrné z odborného vyjádření Střediska státní památkové péče a ochrany přírody Středočeského kraje, Praha 1, ze dne 16.11.1989: „*V nejbližší době přijde na řadu oprava západního křídla, a proto bude vhodné vyměnit zbývající špatná okna na jejím dvorním průčelí... Bude se tedy jednat o osm oken v přízemí a osm v prvním patře, vyrobeny budou jako kopie oken osazených v sedmdesátých letech na hlavní zámecké budově. Budou mít stejné členění i detail, přitom je nutné dodržet i přesný profil lišty na klapače a rovněž budou z dubového dřeva. ...Zcela odlišná situace je u východního křídla, které je od ostatních částí zámku odlišné a tento rozdíl se týká i oken. Jsou zde dvojí okna, umístěná v lici fasády.*“ V tomto vyjádření zaznívá, že tento typ oken je žádoucí na východním křídle zachovat. Nicméně, dle dobových fotografií z přelomu 50. a 60. let 20. století a z roku 1969, i vnější výplně východního křídla prošly v 90. letech renovací, respektive úpravou. Původní ven otevíravá okna v přízemí byla odstraněna bez náhrady, respektive lokálně nahrazena mřížemi. Původní ven otevíravá okna v patře byla vyměněna za nová stejného členění, ovšem s tím rozdílem, že jejich původně výklopná ventilační okénka byla nahrazena standartními dvoukřídlými na vnějších závěsech. Také dveřnice francouzských oken měly lehce odlišnou formu.

Záměr není v rozporu se zájmy státní památkové péče. Správní orgán pro jeho realizaci stanovil podmínku, která je standartním požadavkem ze strany památkové péče, neboť zajistí kontrolu správnosti forem nových výplní na základě vzorových kusů.

Podaný návrh je rozsáhlý a bylo proto nutné provést podrobnější pasportizaci stávajících okenních a dveřních výplní, která zahrnovala určení typologie a datace a také zhodnotila jejich technický stav. Na základě získaných informací byl vytipován objem výplní určených k odbornému repasování, což se týkalo zejména oken a dveří historických, majících hodnotu autentického originálu z 19. století či z 1. pol. 20. století. Výplně určené k výměně za kopie pocházejí zejména z 2. pol. 20. století a jsou aluzí na okna a dveře starší, zde typově předpokládána. Jako příklad uveďme zde nejrozšířenější typ barokizující okenní výplně s křížovým řešením rámu a s typickým oblounovým profilem, který má však již nevhodně zdvojené sešroubování křídel, což je již překonaný způsob zlepšení tepelnéizolačních vlastností, a proto bude nahrazen instalací izolačního dvojskla. Okna v patře ve východním křídle, na východním průčelí, měly ještě v padesátých letech 20. století zajímavý typ vyklápěcích ventilačních okének, což při jejich výměně v devadesátých letech 20. století již nebylo zopakováno, sporné bylo i osazení křídel na vnější úhelníkové závěsy (v případě ventilačních okének jde o řešení špatné). Domníváme se, že z metodického hlediska nebude pochybeno tím, že u nyní nových oken v těchto pozicích budou vnější úhelníkové závěsy nahrazeny vnitřními s bambulkovými konci a u dvou kusů oken dojde k úplné rehabilitaci výklopných ventilačních okének na horní zapuštěné závěsy, se zprovozněním táhlového mechanismu. V případě dveří dojde jen v jednom případě k náhradě historické výplně za novou kopii a to u dveří na balkon západního křídla, které svou konstrukcí a dožilostí vykazují značné tepelné úniky a zároveň nenesou tak výraznou památkovou hodnotu, aby nemohly být nahrazeny novými.

Trojkrídla budova zámku a park v Lysé nad Labem je od roku 1963 chráněnou kulturní památkou, rejstř.č. 21770/2-1868 ÚSKP. Severní křídlo zámku v sobě ukrývá středověké hradní jádro, poprvé připomínané ve 13. století, které je popisováno jako „prostorný hrad, opevněný hlubokými, ve skále tesanými příkopy a věžemi.“ Po požáru v roce 1558 dal patrně císař Ferdinand I. přebudovat hrad na lovcí zámek a v této souvislosti se hovoří o účasti dvorního architekta italského původu Ulrica Aostaliho de Sala. Zámek si nicméně stále držel svou hranolovou formu v rozsahu severního křídla, i když byl

z vnějšku okrášlen sgrafitovou výzdobou (dochováno na východním štítu), v korespondenci správce královského zboží na Benátkách, purkrabí Jan Libovický z Libovic v listě z 26.6.1644 zámek popisuje takto „ Lysský zámek jest zcela obyčejný venkovský hrad, jednoduchý čtyřhranný dům, ale velmi silně zděný, cihlami krytý, obehnaný hlubokým, ve skále tesaným příkopem, přes nějž vedl padací most. Bylo tu 16 pokojů a sálů, 12 komor, velká kuchyně, 6 kvelbů v přízemí a jeden sklep podzemní“. Až na konci 17. století byl zámek za hraběte F. A. Sporcka přestavěn do nynější trojkřídlé dispozice. Poslední větší úpravy proběhly ve 4. čtvrtině 18. století za hraběte Karla Sweerts-Sporcka a do tohoto období je kladena i úprava stávajících vnějších průčelí, která již ohlašuje nastupující klasicistní sloh.

Správní orgán rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí, které je podle § 44a odst. 3 zákona o státní památkové péči samostatným rozhodnutím ve správním řízení o vydání závazného stanoviska. Správní orgán při svém rozhodování vycházel ze všech dostupných podkladů a zjištění a řídil se platnými právními předpisy. Dle § 36 odst. 3 zákona č.500/2004 Sb. byla účastníku řízení dána možnost seznámení s podklady pro rozhodnutí. Ve stanovené lhůtě nepřišly žádné připomínky.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí se lze odvolat do 15 dnů ode dne jeho oznámení k Odboru památkové péče Krajského úřadu Středočeského kraje, Zborovská 11, 150 21 Praha 5 podáním u zdejšího správního orgánu.

Odvolání se podává s potřebným počtem stejnopisů tak, aby jeden stejnopis zůstal správnímu orgánu a aby každý účastník dostal jeden stejnopis. Nepodá-li účastník potřebný počet stejnopisů, vyhotoví je správní orgán na náklady účastníka.

Odvoláním lze napadnout výrokovou část rozhodnutí, jednotlivý výrok nebo jeho vedlejší ustanovení. Odvolání jen proti odůvodnění rozhodnutí je nepřipustné.

[otisk úředního razítka]

Bc. Bianka Šejvlová
referent Odboru výstavby a životního prostředí
památková péče

Obdrží:

účastníci (dodejky)

Domov Na Zámku Lysá nad Labem, příspěvková organizace, IDDS: xuvkhzj
sídlo: Zámek č.p. 1/21, 289 22 Lysá nad Labem

Na vědomí:

Městský úřad Lysá nad Labem, Odbor výstavby a životního prostředí, IDDS: 5adasau
sídlo: Husovo náměstí č.p. 23/1, 289 22 Lysá nad Labem

pracoviště NPÚ

NPÚ Praha, ÚOPSC v Praze, IDDS: 2cy8h6t
sídlo: Sabinova č.p. 5, 130 11 Praha 3